



De vis wordt duur betaald

Momenteel ben ik bezig met het maken van een film over de Marker Wadden. Een nieuw natuurgebied dat in het Markermeer wordt opgespoten, ten behoeve van de natuur en vanaf dit najaar voor extensieve recreatie. Niet alleen voor dieren dus maar ook voor ons welzijn. Een mooi initiatief.

Afgelopen jaar, terwijl de werkzaamheden nog volop in gang waren, begon 'de natuur' zijn aandeel al op te eisen. Duizenden visdiefjes, kluten en wat dies meer zij, besloten maar vast hun nageslacht op de eilanden in aanleg groot te brengen. Dat deed het natuurfilmershart in me goed. Maar nog imposanter vond ik de enorme hoeveelheid insecten die er opdoken. Gigantische massa's dansmuggen zweefden er al over de eilanden. Ook onder water gebeurt er veel.

TEKST

Cees van Kempen

FOTOGRAFIE

Aerovista Luchtfotografie en
Duncan Cook Drummond

Ook afgelopen jaar in het nieuws: de hoeveelheid insecten is drastisch afgenomen. In een paar mensengeneraties gedecimeerd. Ik hoorde een gesprek daarover op de publieke radio. Een boswachter legde uit dat vroeger in de zomermaanden de voorruit na een autorit soms helemaal vol zat met doodgereden insecten, maar dat het nu nauwelijks nog voor komt. Heel herkenbaar. Waarop een reactie kwam van de presentator van het programma in de trend van: "Maar dat is dan toch alleen maar gunstig? Dan hoef ik m'n autoraam niet zo vaak te wassen!" Ik vroeg me even vertwijfeld af of ik het wel goed gehoord had.

Dure insecten

In ieder geval, bedacht ik mij dat de aanleg van de Marker Wadden dan toch maar goed nieuws was, ook voor de insecten. En als het goed gaat met de insecten, dan is dat ook goed nieuws voor de vogels. En voor de vissen natuurlijk, maar dat hoef ik u niet uit te leggen. Natuurlijk laat ik niet na zo te pas en te onpas te laten weten aan ieder die dat horen wil, wat voor een metamorfose er op de Marker Wadden gaande is. Maar ik kreeg onlangs daarop zelf ook zo'n onverwachte, verbazingwekkende reactie. Iemand zei: "Dat zijn dan wel hele dure insecten!" Doelend op de aanlegkosten van de eilandenarchipel.

Een soortgelijk gesprek, op een heel andere locatie. Ik stond op een dijk en overzag een mooi natuurgebied dat voor me lag. Achter mij een modern agrarisch landschap. Surrealistisch strak. Naast mij stond de eigenaar van dat strakke landschap. Aardige vent overigens, ik ken hem goed en kan ook best met hem opschieten. Maar we hebben een wat andere kijk op zaken, om het zo maar te zeggen. We spraken wat over koetjes en kalfjes. Niet over zijn koetjes en kalfjes, die tegenwoordig goed opgeborgen binnen de stalmuren blijven, maar over het figuurlijke vee. En we hadden het over de Schotse Hooglanders die voor ons door het natuurgebied struinden. U kent ze wel, die ietwat sullige, rood langharige herkauwers. Geen spannend wild vee, maar wel praktische helpers om het landschap wat open te houden. En met hun sulligheid ook niet echt gevaarlijk voor de wandelende mens. Natuurlijk waren die Hooglanders daar niet vanzelf gekomen. Ze waren daar gebracht door de natuurorganisatie die het gebied in beheer had. Dat was nog een behoorlijke exercitie geweest, een hele kudde van die beesten naar dat gebied brengen. De agrariër naast me had het ooit allemaal zien gebeuren en vertelde er meewarig over. Hij vond het maar onzin allemaal.

En bovenal, zo zij hij, "je wil niet weten hoeveel dat allemaal kost, die natuur".

Gratis natuur

Nu heb ik van de hoofdredacteur van dit blad ooit meegekregen dat ik in mijn column over alles mag schrijven, als het maar met vis te maken heeft. Ik vrees dat ik met een relaas over insecten, vogels en koeien niet aan die opdracht voldoe, dus ik heb er nog eentje. Dit najaar staat er iets heel, heel belangrijks te gebeuren. De Haringvlietsluizen gaan op een kier. Nou ja, een heel klein kiertje. Maar met grote gevolgen voor de natuur. Mooie gevolgen. De harde scheidslijn tussen zoet en zout wordt wat zachter en vissen die nu nog tegen een dichte deur aanzwemmen op hun tocht naar de paaigronden, kunnen straks vrolijk doorzwemmen. Nu is dat geen kleine ingreep, want het Haringvliet is een belangrijke bron van zoetwater voor drinkvoorziening en landbouw. Dus voordat de deur op een kier kan moet er een heel complex aan civieltechnische werkzaamheden worden uitgevoerd om aan de zoetwaterbehoefte te kunnen blijven voldoen, als straks de monding van de rivier niet meer zoet, maar brak is. Dat kost dus flink geld. In de recessie die we achter de rug hebben was geld schaars (alles is relatief

overigens), dus vatte het vorige kabinet het plan op om de deur toch maar niet op een kier te zetten. Dat schoot echter in het verkeerde keelgat bij onze buurlanden stroomopwaarts. Die hadden immers niet voor niets vele, vele miljoenen geïnvesteerd in het passeerbaar maken van stuwen en sluizen, om de zalm weer vrij baan te geven. En dus komt die kier er ondanks de kosten, dit najaar toch. Waarop zelfs een van mijn natuurvrienden zei: "Die vis wordt wel heel duur betaald!"

En nu, mijn beste lezersvrienden, was ik het helemaal zat. Ik had een verrassende boodschap voor degene die die uitspraak deed en bij deze voor iedereen die het nog niet weet. Weet u, *de natuur kost helemaal niets! De natuur is gratis.* De natuur was er namelijk al lang voordat wij er onderdeel van uit gingen maken en een geldpers gingen uitvinden. En al dat geld dan dat we uitgeven aan de natuur? Nou, beste lezer, dat geven we helemaal niet uit aan de natuur. Dat geven we uit aan het beschermen ervan. Of aan het herstellen van wat wij zelf kapot hebben gemaakt. Dat zijn dus kosten om ons eigen gedrag te compenseren. Uitgaven die zeer hard nodig zijn, maar echt, de natuur zelf kost helemaal niets. Het is maar dat u het weet. En zegt het voort. ■

Praktische helper in het natuurbeheer.

